

אלו דברים פרק ששי פסחים

ב א מיי פ"ה מהלכות
ק"פ הלכה ד:
בא ב מיי פ"ה מהל'
ק"פ הלכה ט' יא יא
עשן רפנ:
כב ג מיי פ"ב מהל'
מילה הלכה ז סג
עשן כח טו"ע א"ח ס'
שלא עסקי' ו טו"ע י"ד
ס' רסו עסקי' ז:
כג ד מיי פ"י מהל' ק"פ
הלכה י:
כד ה ו ס הלכה יג:

רבינו הגנאל

וכל שהיחיד נדחה לפסח
שני צבור עושה (בשומאן)
שנאמר איש איש כי יהיה
טמא לנפש כו איש אם
הוא טמא נדחה לפסח שני
ואין צבור אם טמאין נדחין
לפסח שני אלא עושין
הראשון בטומאה. ומלמא
דאיתא בצבור איתיה
ביחיד ודליתיה בצבור
ליתיה נמי ביחיד. ערלות
דאיתיה בצבור דאלו כלתו
ערלים אינון אמרינן להו
קומי מהולו נפשיכו
ועבדי פסח. יחיד נמי
אמרינן ליה קום מהול
ועבדי נמי פסח ואי לא
עבדי ענוש כרת. וטמא
דליתא בצבור דאי צבור
טמאין אינון לא אמרינן
להו קומי מדו עליכו
וטבולו ועבדו פסח אלא
עבדי בטומאה, יחיד נמי
לא אמרי' ליה קום טבול
ולא מדינן עליה, כי לא
טבול ולא עבדי לא מדינן
כרת. איני דכל מילתא
דליתא בצבור ליתא ביחיד
הוי פסח שני דאין בצבור
פסח שני ואיתיה ביחיד.
ופריק רבא מאי טעמא
עבדי יחיד פסח שני משום
דעבדי צבור בראשון ולא
עבדי בהדיחיהו, (ב צבור נמי
איכא למימר הכי. ערלות
יכול לא דאג ענוש כרת אם
לא עשה פסח אלא טהור
ומי שלא היה בדרך רחוקה
דמפרש בהו קרא בהדיא,
ערל וטמא שרץ ושאר
טמאין מנין ת"ל והיית
מדהוה ליה למלכת
והטהור שלא היה בדרך
רחוקה וחרל לעשות
הפסח ונכרתו וכתב
והאיש ש"ם אפילו טמאים
דאפשר להו לתקוני
נפשיהו ולא מתקני ועבדי
ענושין כרת. ודייקין
מדקא מפרש וקתני וטמא
שרץ ענוש כרת שמעינן
מינה דסבר אין שוחטין
עליו. ומדברי ליה לטמא
שרץ מוהאיש. לית ליה
להאי תנא דכיון ויכול
למכילה פסח באורתא
האידנא בשנת שחיטה
טהור קרינן ביה, דאי הכי
למה ליה לאהדורי ולרבווי
מוהאיש לימא הכי טהור
הוא אלא אע"ג דלא חוי
האידנא איכא עליה חיובא
אע"ג דליתיה בצבור דהא
אמרת לית ליה למימר להו
טבולי עבדו פסח ואפי'
הכי איתא ביחיד. והרי
פריק רבא הכי, לעולם
קסבר ר' אליעזר שוחטין
וורקין על טמא שרץ שחל
שביעי שלו להיות בערב
פסח ואמאי אין מדין עליו
בשבת דסבר הואה למה

אבילת פסחים לא מעכבא. פי' כפי האי גוונא שיש צידו
לחקן עזמו ואינו מתקן לא מעכבא אבל בטומא גמור
מעכבא דהוי דומיא דחולה וחקן ולא כפירוש הקונטרס דפי' דהא
דכתיב איש לפי אכלו היינו למנוה דהא לעיל (דף סא.) אוקימנא
ליה לעכב ומסקי צביד' לולין (דף עח):
מאיש לפי אכלו דבעי' גברא דחוי
לאכילה: **האי** מיהוא חוי ותקוני
הוא דלא איתקן. הקשה ריב"ז א"כ
אמאי אמר ר"א לעיל ערל שלא מל
ענוש כרת הא מיהוא חוי אלא דלא
איתקן וי"ל דשאני התם דמחוסר
מעשה בגופו ומשגיגין ליה שלא
לאוכליו: **הלכה כר"ע.** הא
דלא פריך הלכתא למשיחא מפורש
(צפ' ד' מיתוס' סנהדרין (דף נא.):
וצריכא דאי אשמעינן בו'.
לדרב יהודה עבדי
כריכותא אמאי אינטרין למיפקס
במרווייהו כר"ע דאי ארז' עקיבא הוה
ליה לאכרוזי היאל דפרק שמי הלחם
(מנחות דף טו.) גבי חגיגי כהן גדול
דמסקי התם כלל א"ר עקיבא כו' ט:
אבל מ"ה שנברתו ע"ה י"ג
בריתות אימא גדיהי.
תימה מה מועיל מה שנכרתו עליה
י"ג בריתות הא איכא קרא צנפי
לרשעים למשקירין כדפי' לעיל^א ונראה
לרשב"א לפרש דאי לא דפקס רב
יהודה כר"ע גבי מילה ה"א דקצירא
ליה בכל מקום כר' אליעזר וגבי פסח
דפקס כר"ע היינו להחמיר מדרבנן
שלא יכו משקירין דוחין שנת אבל גבי
מילה דנכרתו עליה י"ג בריתות לא:
לאו

וכל שאילו ביחיד נדחה בצבור עבדי
בטומאה וכל מילתא דאיתא בצבור איתא
ביחיד וכל מילתא דליתא בצבור ליתא ביחיד
ערילות דאי כוליה ציבור ערלים ניגהו
אמרינן להו קומי מהולו נפשיכו ועבדי
פסחא יחיד נמי אמרינן ליה קום מהול ועבדי
פסחא ואי לא מהול ועבדי (ב) ענוש כרת
טומאה דאי כוליה ציבורא טמאין ניגהו לא
מדינן עלייהו אלא עבדי בטומאה יחיד נמי
פטור א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא
והרי פסח שני דליתיה בצבור ואיתיה ביחיד
א"ל שאני התם דהא עבד ליה ציבורא
בראשון מיתבי איכול לא יהא ענוש כרת
אלא שהיה טהור ושלא היה בדרך רחוקה
ערל וטמא שרץ ושאר כל הטמאים מנין
ת"ל והאיש מוקא מהדר אטמא שרץ קסבר
אין שוחטין וורקין על טמא שרץ דאי שוחטין
וורקין על טמא שרץ ל"ל לאהדורי עליה
היינו טהור אלמא אע"ג דלא חוי (ב) חיובא עליה
ואע"ג דליתיה בצבור איתיה ביחיד אלא
אמר רבא קסבר רבי אליעזר שוחטין וורקין
על טמא שרץ והוא הדין לטמא מת בשביעי
שלו הזאה למאי לאכילה (ב) אבילת פסחים לא
מעכבא א"ל רב אדא בר אבא לרבא א"כ
נמצא פסח נשחט שלא לאוכליו א"ל שלא
לאוכליו לחולה ולזקן דלא חוי אבל האי

וכל שצחיד נדחה כו'. והכי פירושא היינו טעמא דר' אליעזר
(א) לא רמיא חיובא דפסח אטמא מת בשביעי שלו הואיל ולא חוי
ואערל רמיא חיובא ואע"ג דלא חוי ומשום דלא רמיא מנאות
הזאה למנאות מילה דמנאות הזאה כדי לעשות פסח לא רמיא אצבור
שהרי מותרין לעשות בטומאה אע"פ
שיכולין ליתור דקסבר רבי אליעזר
אין שוחטין וורקין על יחיד טמא שרץ
שלא טבול ואף על פי שראוי לערב וכן
על טמא מת שחל שביעי שלו להיות
בערב הפסח שראוי נמי לערב וטמא
שרץ נקט משום דפלוגתא גביה הוא
צפ' השאה (לקמן ט.) וכיון דקא סבר
אין שוחטין וורקין על היחיד אלא
נדחה לשני על כרחיך צבור עושין
בטומאה אס יכלו לכל שצחיד נדחה
צבור עושין בטומאה דכתיב) איש איש
נדחה ואין צבור נדחין אלמא לא
רמיא מנאות הזאה דפסח אצבור
ומילתא דליתיה צבור ליתיה צחיד
דמנאות פסח יחד לכל ישראל נאמרה
אבל ערילות דלא נדחה אלא צבור
ולא הותרו לעשות פסח ערלים ואילו
כולהו צבור ערלים אמרי' להו קומי
מהול והזאה לציבור (ב) לא אמרי' להו
קומי אלו: יחיד נמי. לא רמיא
חובה עליה להוות וכיון דלא רמיא
עליה לא ניתנה שנת לדמות אללה.
אבל אי הוה צבירא ליה כמאן דלמר
שוחטין וורקין על טמא שרץ כיון
דלא קרינא ציה איש נדחה לא הוה
קרינא נמי אין צבור נדחין למשקיריהו
לעשות בטומאה אלא אמרינן להו
קומי אלו ומדכתי' הזאה אצבור הוה
רמיא נמי יחיד כדי להמירו צבכילה
ודחיא שנת: אמר יב. התם האי
דליתיה צחיד משום דעבד צבור
בראשון הוא ואי לא עבד צבור
בראשון כגון רוב צבור זבין דלא
הותרה טומאת זבנה צבור ומיעוטן
טמאי נמי אין עושין לא את הראשון
ולא את השני: **ערל וטמא שרץ ושאר.**
דדומין לו כגון כל טמאי טומאת ערב
שראויין ליתקן וכגון טמא מת שחל
שביעי שלו בערב הפסח: **מדקא**
מיהדר אטמא שרץ. לאיתוי מקרא
יתירא שמע מינה סבירא ליה להאי
תנא אין שוחטין וורקין על טמא שרץ
דאי סבירא ליה שוחטין וורקין עליו
למה לי לאהדורי עליה מקרא יתירא
לחיוביה ממילא הוא עומד בכרת
שהרי הוא כטהור גמור שראוי לעשות

הגהות הב"ח

(א) גבי לא מהיל ועבד
פסחא ענוש כרת:
(ב) שם אע"ג דלא חויא
רמיא חיובא
(ג) רש"י ד"ה וכל שצחיד
וכו' דלא רמיא וכו':
(ד) בא"ד והזאה לצבור
דלא:

גליון הש"ס

מתנ' ובזמן שהוא בא
בשבת. עין ע"ז דף ג'
ע"א מוס' ד"ה יבא בלדל:

מוסף רש"י

אבילת פסחים לא
מעכבא. ספרי צבידע
(לקמן עח.) וצריכא.
למימר בתרוייהו הלכה
כר"ע דמסקין לא דמו
(שבת ק"ג.) דלרבא כרת.
מילה טומאה לכה כרת,
דקטן לאו בר עושין הוא
ואזנה לא ממידו עליה
כרת (עס).

מוסף תוספות

א. דר' אליעזר מצריך תרי
קראי חוי למילה וחד
למכשירין וכו' אבל אי
נפקין לן תרוייהו מתד
קרא איש דכיון ונכרתו
עליה י"ג בריתות אית לן
למימר דכי שרי רומנט
מילה עצמה שרי נמי
מכשיריה. מוס' שאלן.

רבינו הגנאל (המשך)

הערביים שחיטת פסח
דוחת השבת. וכן אמר ר'
עקיבא לענין (מעילה)
[מלית] הואיל ואי אפשר
למלוו בערב שבת דכתיב
וביום השמיני מילה דוחה

מיהוא חוי תקוני הוא דלא מתקן: כלל אמר ר"ע וכו'. אמר רב יהודה אמר
רב יהלכה כר"ע ותנן נמי גבי מילה כי האי גוונא בלל א"ר עקיבא כל מלאכה
שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת מילה שאי אפשר לעשותה
מע"ש דוחה את השבת ואמר רב יהודה אמר רב יהלכה כר"ע וצריכא דאי
אשמעינן גבי פסח התם (דהוא מכשירי) מצוה לא דחו שבת משום דלא
נכרתו עליה שלש עשרה בריתות אבל מילה הנכרתו עליה שלש עשרה
בריתות אימא לידחי ואי אשמעינן מילה התם הוא דמכשירי מצוה לא דחו
שבת דליכא כרת אבל פסח דאיכא כרת אימא לידחי צריכא: **מתנ' דאימתי**
מביא חגיגה עמו בזמן שהוא בא בחול בטהרה ובמועט ° ובזמן שהוא
בא בשבת במרובה ובטומאה אין מביאין עמו חגיגה חגיגה היתה באה
מן הצאן מן הבקר מן הכבשים ומן העזים מן הזכרים ומן הנקבות °ונאכלת לשני
ימים ולילה אחד: **גמ' מאי תנא דקתני חגיגה תנא** °הרכבתו והבאתו דלא דחי
שבת וקתני נמי חגיגה דלא דחיא שבת והכי קאמר אימתי מביאין עמו חגיגה
בזמן שהוא בא בחול בטהרה ובמועט א"ר אשי שמע מינה °חגיגת ארבעה עשר
לאו

שבת. ובתרויהו אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' עקיבא. וצריכא דאי אשמעינן גבי מילה [ומי']
מתנ' אימתי מביאין עמו חגיגה. אקשינן מאן תנא דקתני אימתי. ופריקין אידי דתנא הללו דאין דוחין השבת בעי למיתני
נמי חגיגה דלא דחי שבת וכוותיה וכיון דבעי למיתני חגיגה מתחיל ותיני אימתי. כיון דתנן דחגיגת י"ג לא דחי לא שבת
ולא טומאה ש"מ דלאו חובה מדאורייתא היא. לפיכך אינה דוחה לא שבת ולא טומאה.

(א) הכי"א אכל בהזאה דאי כולה צבורא עתאין לא מדעו עלייהו כי מאי אכיל (למימר הכי.)

(א) מוספתא פ"ה ה"ג, (ב) [לקמן ע"א], (ג) [לקמן דף קט"ז, ד] [ע"י מוס' שם ד"ה ט"ו], (ד) [לקמן פ"ב פ"ד, ל"א], (ה) [שקלים פ"ח מ"ג, ג] [ע"י מוס' זבחים נ"ח: דב"ה ט"ז], (ו) [ויקרא כ"ג, ח] [נראה ט"ז ב] [ויקרא ו' ו] [דברים ט"ז], (ז) [רש"י מומק: הני מילי בחובות דעלמא], (ח) [נראה ט"ז ד], (ט) [דברים ט"ז], (י) [שם], (יא) [לקמן ע"א], (יב) [ע"י כש"א], (יג) [נראה ז' ז], (יד) [רש"י מ"ז].

תורה אור השלם

1. לא תחשט על חמץ וד' זבחי ולא יקין לבקר וזבח חג הפסח:
2. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה וצ"ע לא תשבורו: שמות י"ב י"ב

מוסף תוספות

- א. ולפי הירושלמי יש לפרש לאו חובה היא כלומר אינה חייב מן התורה להביאה. מוס' שאין. ב. והיא כרובן דפליגי עלי דבן תימא אוי מדקתני לשני ימים. ג. [ד"א] חובה היא מדאורייתא אלא מדרבנן. ע"ש.

רבינו הגנאל

אמאי בחול באה בממועט ואינה באה במרוצה, פ"י ממועט גרוג שגמנו על זה הפסח בני דאם הרבה ואינו מביע לובל [לאכול] ממנו אלא מעט, ופרקיין לכך מביא עמו חגיגה כדתינון חגיגה הבאה עם הפסח נאכלת תחילה לפסח כדי שהיא נאכל פסח על השבע. ונאכלת לבי ימים. מתני' דלא כבן תימא דתינון בני תימא אמר חגיגה הבאה כ"ד עם הפסח הרי היא כפסח ואינה נאכלת אלא ליום ולילה. מאי טעמא דבן תימא, דכתיב ולא ילין לבקר זבח חג הפסח, חג זו חגיגה הפסח כמשמעו. בתוריהו בפסח ובחגיגה אמר רחמנא לא ילין לבקר. ואסיקנא לבן תימא חגיגת י"ד הבאה עם הפסח הרי היא כפסח לכל דבר, באה מן הצאן ולא מן הבקר מן הזכר ולא מן הנקיבות מן שנה ולא מן ב"ב שנים ואינה נאכלת אלא למנוחה ואינה נאכלת אלא צלי ואינה נאכלת אלא ליום ולילה, ויש י"ד וליל ט"ו. ואיבעיא [להלן] [להלן], לבן תימא דאקשי חגיגת י"ד לפסח אסור שבירת עצם כפסח דכתיב ועצם לא תשבורו, ופשטי לה מהא

על השבע. שיהו נהנין באכילתו ותיחשב להן: **ונאכלת לשני ימים.** חגיגת חמשה עשר דנפקא לן במסכת חגיגה (ט). מוחגותם אומ"י: **יולא זה משום שמחה.** אם עיכבה עד למחר ושחטה יולא זה משום שמחה משום שלמי שמחה ואע"ג שמופרשת ועומדת היא כבר ושלמי שמחה חובה הן. והא דק"ל [לקמן דף ע"א]. כל דבר שבחובה אינו צל אלא מן החולין כדתינון צסיפריי וזבחת פסח כו' עד לאן וצקריש והלא אין פסח צל אלא מן הכבשים ומן הזלם א"כ למה נאמר בקר להקיש על הצל מלאן וצקר דפסח מה פסח דבר שהוא חובה ואינו צל אלא מן החולין אף כן שהוא חובה ואינו צל אלא מן החולין הני מילי בחובות דעלמא^א אבל שלמי שמחה אימתי במס' חגיגה (ח). מדתינון צסיפריי ושמתם לרבות כל מיני שמחה יכול אף בעופות ומנחות תלמוד לומר^ב צחק מן חגיגה צלה מהן יולא עופות מכאן אמרו שרלא יולאיש ידי חובתן כגריס ונדבות כו' אע"ג דמחויב ועומד הוא: ואין יולא זה משום.

חגיגת חמשה עשר כדאמרו^ג דבר שיש צו חובה אינו צל אלא מן החולין כלומר משלו ולא ממה שהוא מחויב ועומד וזו כבר נתקדשה מאתמול: **מאי טעמא.** דאמר אין נאכלין אלא ליום ולילה: **נאכלם לני.** נרקי לאוכלה לני: **הילנה הוה כולו לני.** מתני' היא כפרק בתרא כולו לני ואפי' חגיגה: **למדי דאלינה.** דאזרת לניה זווי אכילה היא: **האי סברא.** אינה נאכלת אלא ליום ולילה: **שמע מינה כולו אסיין.** כולו מילי דפסח אסיין כחגיגה צההוא היקשא: **שוחט זה.** פסחו מיד ואין נרקי להטבילה זה המולאה המסתמא הטבילה צעליה אס טמאה היתה הטבילה צלשה עשר כדי שיהא הערצ שמש ותהא טהורה צרבעה עשר: **שונה ומטביל.** כלומר אע"פ שפסח שמה הטבילה הצעלים זה שונה ומטביל מספק שמא צעלים לא הטבילה שהיה להן שהות צייס להטבילה ולהערבי עמשה: **קופיין.** סקיין גדול הוא ורובן אינן לשחיטה אלא לחיתוך בשר ולשצירת עצמות: **צין צוה צין צוה.** אפילו נמאלת צרבעה עשר: **שונה ומטביל.** דמתוך שאין שצירת העגס כפסח אין הצעלים נריכין לה כל ארבעה עשר

עד למחר ויש לומר לא הטבילה שהיה לו שהות צייס להטבילה סמוך לצין השמשות לנורח מחר: **מני.** הא דמשמע דאין שצירת עצמות צרבע הפסח: **אי נימא רבנן.** דלא מקשי חגיגה לפסח ואין זה איסור שצירת עצם: **מאי שנא סקיין דמטביל.** לה צעליה מאתמול ומוקמינן לה השתא בחוקת טהרה למולאה משום דחזיל ליה לצעלים צרבעה עשר לפסח לשחוט הילכך אטבילה מאתמול דניחוי ליה הערצ שמש והא לא חיישינן שמא אצדה לו זה ימים רבים דודאי היום נפלה ממנו דמתוך צצשעת הרגל העס רב אין שוהה שם במקום נפילתה שלא תמוא: **חוי לחגיגה.** לשצירת עצמות ואטבילה מאתמול ואמאי המולאה צרבעה עשר שונה ומטביל: **צבא.** ערצ הפסח צצבת דאין חגיגה צלה עמו הלכך לא נריכה לצעלים צרבעה עשר: **הל ארבעה עשר להיום צצצם שוחט.** צקופיין זה מיד ואין נרקי להטביל דאע"ג דשמש צעלים היה להן סקיין לשחוט ולא היתה קופיין זו להן אלא לשצירת עצמות והיום אין שצירת העגס צצבת אפילו הכי כיון דנריכה להן צייס טוב אחר צצבת כבר הטבילה מערצ צצבת דהא צצצבת לא מנא לאטבילה כדאמרינן במסכת ביצה (ד' ז'): **חל יום טוב להיות אחר צצבת מטבילין את הכל מלפני השצבת.** וצחמשה עשר. אס מאלה צייס טוב עצמו: **שוחט זה.** שלמים עמד דודאי הטבילה צעלים מאתמול: **הרי היא כסנין.** ואפילו נמאלת צרבעה עשר שחל להיות צחול שוחט זה מיד דודאי הטבילה עם הסקיין צצלשה עשר הואיל וקשורה עמו: **מכלל דרישא.** דקתני צין צוה צין צוה שונה ומטביל: **לאו צצצם עסקינן.** דאס לא כן קשיא רישא אסיפא ואפילו הכי קאמר דאין צו שצירת עצמות אלמא אסור לשצור עצמות בחגיגת ארבעה עשר:

אלו דברים פרק ששי פסחים

ע.

לאן חובה היא. כלומר אינו חייב מן התורה להציאה דלי ס"ד חובה היא מן התורה שזו אין לנו לומר שיש חילוק צין צבת לחול דהוי קרצן הקצוה לו זמן ומיתי צמרובה וצטומאה אלא ודאי לאו חובה היא ואינה צלה אלא כדי שיאכל הפסח על השבע ואומר ריב"ז דמשמע צירושלמי דהא דפסח

נאכל על השבע היינו מדרבנן גזירה משום שצירת עצם שאס לא היתה צלה על השבע מתוך שהוא רעצ לאכול הצצר סקבי צעלמות היה צל לידי שצירת^א וקשה לר"י דהשתא משמע דלרבנן דבן תימא דצסמוך הויא חגיגת ארבעה עשר לרבנן ולקמן (דף ע"א) משמע שהיא מן התורה דתינון לא ילין מן הצצר וגו' לימד על חגיגת ארבעה עשר שנאכלת לשני ימים^ב ויש לומר^ג דאשכחן צפ"ק דחגיגה (דף ט"ז). מנא דסצירלא ליה שהיא מדרבנן דקאמר רב אשי הא קמ"ל חגיגת חמשה עשר אין חגיגת ארבעה עשר לא אלמא קצצד חגיגת י"ד לאו דאורייתא והשתא לכן^ד מימא ולתנא דלקמן דאית להו חגיגת ארבעה עשר דאורייתא דחי צבת והשתא אחי שפיר הויא דריש תמיד נשחט (לעיל ע"ז). צצרבעה עשר שחל להיות צצצבת כו':

והא מדקתני סיפא ח"י דהיות בשבת כו'. וא"ת אמאי לא פריך אי צצצבת היכי שרי להטביל כלים הא קיימא לן דלא מוין ו' ולא טובלין ולא פירכא היא דאיכא למימר שונה ומטביל לאחר י"ט וי"ג וי"ג (שחל להיות צצצבת) אמאי קאי: מאי

באה מן הנקיבות באה בת שנתה ואינה באה בת שתי שנים ואינה נאכלת אלא ליום ולילה ואינה נאכלת אלא צלי ואינה נאכלת אלא למנוי מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא בן תימא שמע מינה כולוהו מילתא בעינין ש"מ איבעיא להו לבן תימא יש בה משום שבירת עצם או אין בה משום שבירת העצם אע"ג דבי אקשיה רחמנא לפסח אמר קרא^ב בו בו ולא בחגיגה או דילמא האי בו^ג בכשר ולא בפסול הוא דאתא ת"ש^ד סכין שנמצאת בארבעה עשר שוחט בה מיד דבשלושה עשר שונה ומטביל קופיין בין בזה ובין בזה שונה ומטביל מני אילימא רבנן מאי שנא סכין דמטביל דחזיא לפסח קופיין נמי הא חזי לחגיגה אלא לאו דבן תימא היא ושמע מינה יש בה משום שבירת העצם לא לעולם רבנן וכגון שבא בשבת והא מדקתני סיפא ח"ל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד ובחמשה עשר שוחט בה מיד ונמצאת קופיין קשורה לסכין הרי היא כסכין מכלל דרישא לאו בשבת עסקינן ואלא שבא במרוצה

הא דמשמע דאין שצירת עצמות צרבע הפסח: **אי נימא רבנן.** דלא מקשי חגיגה לפסח ואין זה איסור שצירת עצם: **מאי שנא סקיין דמטביל.** לה צעליה מאתמול ומוקמינן לה השתא בחוקת טהרה למולאה משום דחזיל ליה לצעלים צרבעה עשר לפסח לשחוט הילכך אטבילה מאתמול דניחוי ליה הערצ שמש והא לא חיישינן שמא אצדה לו זה ימים רבים דודאי היום נפלה ממנו דמתוך צצשעת הרגל העס רב אין שוהה שם במקום נפילתה שלא תמוא: **חוי לחגיגה.** לשצירת עצמות ואטבילה מאתמול ואמאי המולאה צרבעה עשר שונה ומטביל: **צבא.** ערצ הפסח צצצבת דאין חגיגה צלה עמו הלכך לא נריכה לצעלים צרבעה עשר: **הל ארבעה עשר להיום צצצם שוחט.** צקופיין זה מיד ואין נרקי להטביל דאע"ג דשמש צעלים היה להן סקיין לשחוט ולא היתה קופיין זו להן אלא לשצירת עצמות והיום אין שצירת העגס צצבת אפילו הכי כיון דנריכה להן צייס טוב אחר צצבת כבר הטבילה מערצ צצבת דהא צצצבת לא מנא לאטבילה כדאמרינן במסכת ביצה (ד' ז'): **חל יום טוב להיות אחר צצבת מטבילין את הכל מלפני השצבת.** וצחמשה עשר. אס מאלה צייס טוב עצמו: **שוחט זה.** שלמים עמד דודאי הטבילה צעלים מאתמול: **הרי היא כסנין.** ואפילו נמאלת צרבעה עשר שחל להיות צחול שוחט זה מיד דודאי הטבילה עם הסקיין צצלשה עשר הואיל וקשורה עמו: **מכלל דרישא.** דקתני צין צוה צין צוה שונה ומטביל: **לאו צצצם עסקינן.** דאס לא כן קשיא רישא אסיפא ואפילו הכי קאמר דאין צו שצירת עצמות אלמא אסור לשצור עצמות בחגיגת ארבעה עשר:

צמרובה
סברא מסיפא דקתני חל י"ד להיות בשבת שוחט בה מיד מכלל דרישא לאו שבת הוא אלא בחול עסקינן.

**עין משפט
נר מצוה**

ב א מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ג:
ב ב מ"י פ"ב מהל' חגיגה הלכה י:
ב ג מ"י פ"ג מהל' אבות הטומאה הל' ה:
ב ד ע"ס הלכה ו:
ב ה ע"ס הלכה ה:
ב ו ע"ס הלכה ז:

רבינו הגנאל (המשך)

דנתן בסוף שקלים סכין שנמצא כ"ד בניסן שוחט בה מיד כ"ג בניסן ושונה ומטביל כו'. פ"י, כל טומאת מת שנתה הזאה שלישי ושביעי ואם מצא כלי ואינו יודע אם טמא הוא או לא שונה ומטביל, היה מזה ושונה עליו בו ביום ומטבילו וטהרה. ומצונו בעינין היה משנה כלי מתכות מטמאין ומיטהרין דבוי ר' אליעזר ו' יהושע אומר אין מיטהרין אלא שלימין, כיצד יהיה עליהן גיבור ביום היתכן חזר והזה עליהן שניה בו ביום הרי דהורין דבוי ר' אליעזר, ר' יהושע [אומר] אין הייתה פחות משלישי ושביעי. הילכך זו הסכין שנמצא כ"ד בניסן שוחט בה המוצאה מיד שדאיה חטורה היא ולא הוציאה בעלים אלא לשחוט בה שכל היום שוחטין. מצא אותה כ"ג בניסן ותכן שתייתה טמאה והיום יום שביעי שלה, והוציאה בעליה להות עליה ולטהרה היום כדי שיעריב השמש ותהא חטורה לשחוט בה למחר. כ"ד הרי היא חטורה. קופיין שהוא כעין קרדום והוא עשוי לקצב לשבר בו עצמות של צאן ושל בקר, המוצאו בין ביום י"ג בין ביום י"ד שונה ומטביל כמו שאמרנו, ומחר ביום ט"ז הוא טהור. ודייקין מדוקיא דמתני' דקתני בקופיין ביום ארבעה עשר שונה ומטביל, שאין בארבעה עשר צורך לקופיין ולא היו בעליו מוליכין אותו אלא לטהרו היום להשתמש בו למחר. ומאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא שחגיגת ארבעה עשר כפסח הוא בן תימא, וש"מ כי לבן תימא אסור לשבר בו עצם לפיכך אין צורך ביום ארבעה עשר לקופיין, דאי רבנן כיון דאמרי חגיגת ארבעה עשר אינה כפסח ומותר לשבר בה עצמות אמאי לא נימא דהאי קופיין ביום ארבעה עשר טהור לגמרי הוא ולשבורו בה עצמות החגיגה הוציאו בעליה, אלא ש"מ משנה זו אינה לרבנן אלא לבן תימא וש"מ יש לו לבן תימא שחגיגת י"ד אסור לשבר בה עצם. ורחיקין לא לעולם מתני' רבנן היא וכגון שחל י"ד להיות בשבת שאין שם חגיגה כלל. ודחי להא